

Referat av:

Onsdagsföreläsningen på Ekocentrum den 17/2 2010

Arrangörer: Svensk mat- och miljöinformation och Miljöförbundet Jordens Vänner

Mer kött på benen - mindre på tallriken

Medverkande: Per-Anders Jande och Annika Ekvall, Svensk mat- och miljöinformation

Referatskribent: Karin Ohls

Temat för dagens föreläsning är köttkonsumtion. I föreläsningen kommer skövling av Amazonas, klimatförändringar och den ökande svälten att tas upp. Vår köttkonsumtion är den främsta orsaken till den allvarliga situation vi nu befinner oss i. För att kunna bromsa denna skrämmande utveckling och kunna lösa bl.a. miljö- och människorättsfrågor är det ytterst angeläget att vi minskar vår köttkonsumtion.

Första ämnet, Hållbar matproduktion inleds med en definition som lyder: ”Hållbar matproduktion innebär att vi producerar mat så att alla kan äta sig mätta utan att förstöra miljön eller framtida generationers möjligheter att äta sig mätta.” vilket inte är fallet idag menar Per-Anders. Vår produktion av mat sker på ett ohållbart sätt. Vi utnyttjar våra jordbruksprodukter dåligt. Idag används odlingsmark till att odla majs som används för foder till djur som sedan slaktas och äts av oss. Att äta majsens med en gång är ett hållbarare alternativ. Om vi istället hade använt samma area till endast jordbruk och inte till djurfoder hade vi fått 10 ggr mer mat ifrån samma jordbruk utan några onödiga förluster. Genom att minska köttkonsumtionen hade odlingsmark som använts till att odla djurfoder istället kunnat användas till att försörja oss med mat. Det går t.ex. åt 80 kilo vegetabiliskt protein för att producera tio kilo grisköttprotein. En miljard människor lider idag av kronisk undernäring. Per-Anders berättar vidare, och vi måste börja tänka på hur vi producerar mat och börja äta mer resurseffektivt. Vi kan mätta alla människor redan nu om vi fördelar maten på ett rättvist sätt. Stora bovar i fördelningen av mat är köttproduktionen, vi betalar mer idag för djurfoder än vad fattiga betalar för mat. Jordbruket inriktar sig därför mer på djurfoderproduktion, fattiga bönder slås ut, utbudet på mat minskar och matpriserna trissas upp - speciellt i fattiga länder - vilket leder till ökad världssvält.

Miljömålen är kopplade till vår köttkonsumtion. Ett exempel på miljömål är ”Ingen övergödning”. Ökat behov av odlingsmark har lett till att vi dikat ut mycket av våra våtmarker i södra Sverige. Våtmarker fungerar som naturliga reningsverk och tar upp gödningsmedel från jordbruket, nu finns få våtmarker kvar i Sverige vilket gör att gödningsmedel rinner rakt ut i haven. Köttproduktion kräver mycket mer jordbruksmark och det innebär att vi måste tillföra mycket mer gödningsämnen till jordbruket om vi går omvägen via kött för att producera mat. 70% av den mark som skövlats i Amazonas används idag som betesmark. För att omvandla regnskog till betesmark använder man ofta svedjebbruk. Det innebär att man bränner ner vegetationen och sår gräs i den näringsrika askan. Att bränna ner skog leder till stora utsläpp av CO₂.

Det behövs mer fokus på djurhållningen. Därför att djurhållningen bidrar till många av de allvarligaste problemen inom miljö, både lokalt och globalt som t.ex. luftföroreningar, klimatförändringar, vattenbrist, spridning av sjukdomar, krig och minskad resistens mot antibiotika. Informationen ovan är hämtad från FAO, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation. Användningen av antibiotika i djurhållning står för 50% av all användning av antibiotika i världen. Den stora användningen av antibiotika i djurhållningen har bidragit till att bakterier blir resistenta mot antibiotika. Det gör att många sjukdomar vi tidigare kunnat bota med penicillinkur nu inte går att bota berättar, Per-Anders. Vårt att notera är att djurhållningen står för 18% av det globala växthusgasutsläppet, vilket visar att klimatet är nära kopplat till djurhållningsindustrin i flera avseenden.

Eftersom vi producerar mat på ett ohållbart sätt leder det till att vi till slut äter upp vår jord. Kött blir lätt dåligt, vilket leder till mycket svinn. Ca 30.000 kor slaktas i Sverige varje år bara för att slängas direkt i soptunnan. Orsaken till detta är att sista förbrukningsdatum passerats innan någon hinner köpa köttet i butiken. Bönor är därför ett bättre och proteinrikt alternativ.

Avslutningsvis presenteras tips på vad vi själva kan göra som medborgare och konsument. Förslag är bl.a. att välja vegetariska alternativ och "En köttfri måndag", vilket hjälper till att rädda klimatet, minska cancerrisken, bekämpa svälten och hjälpa jorden. På politisk nivå tipsas det om att kräva samhällsförändring genom politiska styrmedel, t.ex. införa köttskatt (kött är idag subventionerat av staten), skriva insändare och debattartiklar, förändra din arbetsplats, prata med politiker, ordna studiecirkel, blogga och nätverka.

Föreläsningen följs av en diskussion. Många viktiga aspekter av individens ansvar togs upp och diskuterades. Skulle fler individer välja den mat som är mest resurssnål och miljövänlig (dvs. ekologisk och vegetarisk) och dessutom inte köpa eller äta för mycket mat, skulle effekten bli revolutionerande för samhället både lokalt och globalt. Det är därför viktigt att vi som individer/grupp tar vårt ansvar och inser vår makt och våra möjligheter att påverka genom de val vi gör. Maten är viktigast enligt Annika. Att komma igång med vegetarisk kost kan upplevas som svårt för den ovane. Tips är bl.a. att starta en studiecirkel för att få inspiration om recept och stegvis nå en mer vegetarisk kosthållning. För vegetarisk matlagning fungerar recept som vi använt tidigare men vi kan även experimentera med nya matvanor. Filmen *Supersize Me* av Morgan Spurlock nämndes som exempel på hur vi lätt kan bli beroende av skräpmat och förstöra vår hälsa.

Rekommenderade böcker är Miljöförbundet Jordens Vänners egna bok "Makten över maten" samt en bok av Peter Singer och Jim Mason "Eating - eating what we eat and why it matters" boken handlar om tre familjer som alla har olika matvanor, en veganfamilj, en kravfamilj och en familj med typisk amerikansk diet. För mer information om mat i allmänhet går det bra att besöka www.smmi.nu (Svensk mat- och miljöinformations hemsida).

Onsdagsföredragen genomförs i samverkan med Studieförbundet Göteborg.

*Anm. Innehållet i föreläsningarna återspeglar inte nödvändigtvis de ställningstaganden som Ekocentrum ställer sig bakom.
Ekocentrum är en fristående, religiöst och partipolitiskt obunden organisation.*

Mer om onsdagsföredragen på www.ekocentrum.se

Stiftelsen Ekocentrum, Aschebergsg 44, 411 33 Göteborg, tel 031-7050740, www.ekocentrum.se

---

Referatet har producerats med stöd av Miljönämnden i Västra Götalandsregionen.